

معاونت درمان

دبیرخانه شورای راهبردی تدوین راهنماهای سلامت

شناسنامه و استاندارد خدمت

کولونوسکوپی قابل انعطاف

آبان ۱۳۹۷

تنظیم و تدوین:
انجمن علمی متخصصین گوارش و کبد ایران

تحت نظارت فنی:

**گروه استانداردسازی و تدوین راهنماهای سلامت
دفتر ارزیابی فن آوری، استانداردسازی و تعرفه سلامت**

**دکتر محمد حسین رحمتی، فرانک ندرخانی،
دکتر آرمین شیروانی، دکتر مریم خیری، آزاده حقیقی**

الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین) به همراه کد ملی:

کولونوسکوپی قابل انعطاف پروگزیمال به خم طحالی، تشخیصی با یا بدون جمع آوری نمونه با یا بدون کاهش فشار کولون با بیوپسی،

منفرد یا متعدد

کد ملی: ۴۰۱۳۶۰

ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی:

کولونوسکوپی قابل انعطاف پروگزیمال به خم طحالی، تشخیصی با یا بدون جمع آوری نمونه با یا بدون کاهش فشار کولون با بیوپسی،

منفرد یا متعدد

ت) موارد ضروری انجام مداخله تشخیصی

- هرگونه دل درد مزمن با عدم پاسخ به درمان
- افراد بالای ۴۵ سال
- خونریزی از ناحیه مقعد
- وجود خون مخفی در مدفوع
- اسهال مزمن
- آنمی فقر آهن در مردان و خانم های یائسه یا هسیتروکتومی
- در افراد بالای ۴۰ سال در صورت داشتن سابقه سرطان روده در بستگان درجه یک یا ۱۰ سال پایین تر از سن جوانترین فرد مبتلا در خانواده درجه یک
- تغییر عادت اجابت مزاج (دفعات، قوام و شکل) بیش از دو هفته
- توصیه کولونوسکوپی بعلت رادیولوژی مشکوک
- ضایعات مشکوک به متاستاز در کبد
- ولولوس سیگموئید یا acute megacolon جهت decompression با درخواست جراح

➤ تبصره: مواردی که به تنهایی نیاز به کولونوسکوپی ندارد:

۱. علائم کلاسیک سندروم روده تحریک پذیر (IBS) در سن کمتر از ۴۵ سال
۲. اسهال حادی که کمتر از دو هفته بهبود یابد.
۳. یبوست مزمن

ج) تواتر ارائه خدمت :

ج-۱) تعداد دفعات مورد نیاز

یکبار

ج-۲) فواصل انجام

- هر ۱۰ سال یکبار مگر اینکه بروز علایم تغییر کرده یا اینکه علایم جدید ایجاد شده باشد.
- در بیمارانی که بیماری التهابی مزمن روده دارند هر دو سال یکبار بعد از ۸ سال
- در بیماران PSC سالی یکبار
- در بیمارانی که در کولونوسکوپی اول پولیپ پیدا شده باشد بر اساس جنس، اندازه و تعداد پولیپ به فاصله ۱ تا ۳ سال
- در صورتیکه در کولونوسکوپی اول پولیپ ها بطور کامل برداشته نشده باشد یا تمام روده دیده نشده باشد ۲ تا ۶ ماه بعد

د) کنترل اندیکاسیون های خدمت:

- شک به سوراخ بودن روده
- ناپایداری از نظر قلبی و ریوی
- شکم حاد

ه) ویژگی های فرد/افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:

کلیه پزشکان

و) ویژگی های ارائه کننده اصلی صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:

فوق تخصص گوارش

ز) عنوان و سطح تخصص های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	تعداد مورد نیاز به طور استاندارد به ازای ارائه هر خدمت	میزان تحصیلات مورد نیاز	سابقه کار و یا دوره آموزشی مصوب در صورت لزوم	نقش در فرایند ارائه خدمت
۱	متخصص بیهوشی	یکنفر در صورت نیاز	تخصص	ندارد	برحسب ضرورت
۲	تکنسین بیهوشی	یکنفر در صورت نیاز	فوق دیپلم به بالا	ندارد	برحسب ضرورت
۳	تکنسین	یکنفر	دیپلم به بالا	آموزش جهت آماده سازی	آموزش، آماده سازی

ح) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت:

بر حسب استانداردهای ابلاغی وزارت بهداشت

ط) تجهیزات پزشکی سرمایه ای به ازای هر خدمت:

دستگاه کولونوسکوپی با ملحقات (اسکوپ، منبع نور، پروسسور، مانیتور)، ساکشن، پالس اکسی متر، ست احیا و کپسول اکسیژن

ظ) داروها، مواد و لوازم مصرفی پزشکی جهت ارائه هر خدمت:

ردیف	اقلام مصرفی مورد نیاز	میزان مصرف (تعداد یا نسبت)
۱	آب مقطر	۳
۲	قطره دایمیتیکون	۱
۳	فتانیل ۱ سی سی	۱
۴	سرم	۱۰۰۰-۵۰۰ سی سی
۵	هیوسین	۱
۶	ژل لیدوکائین	۱
۷	آمپول میدازولام	۱
۸	پروپوفل	۲
۹	چسب آنژوکت	۱
۱۰	محلول ضد عفونی اسکوپ	۱
۱۱	محلول آنزیماتیک	۱
۱۲	گاز	۱۰
۱۳	سوند اکسیژن	۱
۱۴	سرنگ ۶۰cc	۱
۱۵	پنبه الکل آماده	۲
۱۶	سرنگ ۲cc	۲
۱۷	شلوار پرفوره	۱
۱۸	گان بیمار	۱
۱۹	درو شیت	۳

ی) اقدامات پاراکلینیکی، تصویربرداری، دارویی و ... مورد نیاز قبل از ارائه خدمت:

نیاز ندارد مگر در موارد سابقه بیماری قلبی، ریوی و مغزی که مشاوره مربوطه باید انجام گردد.

ک) استانداردهای گزارش:

گزارش تایپ شده به همراه تاریخ و مشخصات بیمار و مهر و امضای پزشک و حداقل شامل موارد زیر باشد:
دستگاه مورد استفاده، نوع بیهوشی استفاده شده، اندیکاسیون انجام خدمت، گزارش وضعیت آمادگی روده، ثبت قسمت های دیده شده از روده (تا کجای روده دیده شده است)، گزارش وضعیت روده به تفکیک آنوس، رکتوم، سیگموئید، کولون نزولی عرضی و صعودی و سکوم و در صورت دیده شدن ایلئوم به همراه عکس از هر قسمت و عکس و توصیف از ضایعه دیده شده، در صورت انجام نمونه برداری تعداد و محل نمونه برداری ذکر شود. جمع بندی مشاهدات و نتیجه گیری باید در انتهای گزارش ذکر شود.

ل) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:

۲۰ دقیقه

ف) موارد ضروری جهت آموزش به بیمار :

اخذ رضایتنامه آگاهانه و آگاهی از نحوه انجام کار و عوارض احتمالی، آموزش روش آماده سازی قبل از کولونوسکوپی، آموزش نحوه تغذیه پس از انجام خدمت، نحوه مصرف داروهای قبلی بیمار در روزهای قبل و بعد از کولونوسکوپی (بخصوص داروهای مرتبط به قلب، دیابت و فشار خون)، آموزش موارد، در صورت استفاده از بیهوشی عدم رانندگی تا ۲۴ ساعت و تاکید بر حضور همراه، آموزش علایم خطر که در صورت دیده شدن نیاز به مراجعه مجدد به پزشک می باشد.

منابع:

- ASGE Standards of Practice Committee, Early DS, Ben-Menachem T, Decker GA, Evans JA, Fanelli RD, et al. Appropriate use of GI endoscopy. *Gastrointest Endosc.* 2012 Jun. 75 (6):1127-31.
- Jechart G, [Messmann H](#). Indications and techniques for lower intestinal endoscopy. *Best Pract Res Clin Gastroenterol.* 2008;22(5):777-88.
- UpToDate

- تاریخ اعتبار این راهنما از زمان ابلاغ به مدت ۲ سال می باشد و بعد از اتمام مهلت زمانی میبایست ویرایش صورت پذیرد.

عنوان استاندارد	کد RVU	کاربرد خدمت		افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز	ارائه کنندگان اصلی صاحب صلاحیت	شرط تجویز		محل ارائه خدمت	تواتر خدمتی		مدت زمان ارائه	توضیحات
		بستری	سرپایی			کنترل اندیکاسیون	اندیکاسیون		تعداد دفعات مورد نیاز	فواصل انجام		
کولونوسکوپی قابل انعطاف پروگزیمال به خم طحالی، تشخیصی با یا بدون جمع آوری نمونه با یا بدون کاهش فشار کولون با بیوپسی، منفرد یا متعدد	۴۰۱۳۶۰	*	*	کلیمه پزشکان	فوق تخصص گوارش	<p>هر گونه دل درد مزمن با عدم پاسخ به درمان</p> <p>- افراد بالای ۵۰ سال</p> <p>- خونریزی از ناحیه مقعد</p> <p>- وجود خون مخفی در مدفوع</p> <p>- اسهال مزمن</p> <p>- آنمی فقر آهن در مردان و خانم های یائسه یا هسپترکتومی</p> <p>- در افراد بالای ۴۰ سال در صورت داشتن سابقه سرطان روده در بستگان درجه یک یا ۱۰ سال پایین تر از سن جوانترین فرد مبتلا در خانواده درجه یک</p> <p>- تغییر عادت اجابت مزاج (دفعات، قوام و شکل) بیش از دو هفته</p> <p>- توصیه کولونوسکوپی بعلت رادیولوژی مشکوک</p> <p>- ضایعات مشکوک به متاستاز در کبد</p> <p>- ولولوس سیگموئید یا acute megacolon جهت decompression با درخواست جراح</p> <p>- تبصره: مواردی که به تنهایی نیاز به کولونوسکوپی ندارد:</p> <p>- علائم کلاسیک سندروم روده تحریک پذیر (IBS) در سن کمتر از ۵۰ سال</p> <p>- اسهال حادی که کمتر از دو هفته بهبود یابد.</p> <p>- یبوست مزمن</p>	بیمارستان، مرکز جراحی محدود و درمانگاه تخصصی	<p>هر ۱۰ سال یکبار مگر اینکه بروز علائم تغییر کرده یا اینکه علائم جدید ایجاد شده باشد.</p> <p>- در بیمارانی که بیماری التهابی مزمن روده دارند هر دو سال یکبار بعد از ۸ سال</p> <p>- در بیماران PSC سالی یکبار</p> <p>- در بیمارانی که در کولونوسکوپی اول پولیپ پیدا شده باشد بر اساس جنس، اندازه و تعداد پولیپ به فاصله ۱ تا ۳ سال</p> <p>- در صورت دیده شدن ایلئوم به همراه عکس از هر قسمت و عکس و توصیف از ضایعه دیده شده، در صورت انجام نمونه برداری تعداد و محل بندی مشاهدات و نتیجه گیری باید در انتهای گزارش ذکر شود.</p>	۲۰ دقیقه			

• تاریخ اعتبار این راهنما از زمان ابلاغ به مدت ۲ سال می باشد و بعد از اتمام مهلت زمانی میبایست ویرایش صورت پذیرد.